

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย

ตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๕๐^๑

กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๘.๔/๘๒๒๒ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า นายสวัสดิ์ สุมาลัยศักดิ์ จุฬาราชมนตรี และประธานกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือจุฬาราชมนตรี ที่ สพ ๐๕๒.๐๓.ศ/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๘ มายังกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้พิจารณากรณีปัญหาข้อกฎหมายตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๕๐ ว่า ในกรณีที่วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการอิสลามประจำจังหวัดซึ่งเป็นกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยสิ้นสุดลงก่อนวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยจะได้สิ้นสุดลงนั้น บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยซึ่งได้สิ้นสุดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนั้นจะยังคงดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยอยู่หรือไม่

กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาข้อหาดังกล่าวประกอบกับมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องแล้ว มีความเห็นว่า กฎหมายบัญญัติให้กรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปีและมีความต่อเนื่องหลังจากครบวาระ โดยให้ปฏิบัติหน้าที่ไปก่อนจนกว่าจะมีกรรมการใหม่ แสดงว่าตำแหน่งกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยที่ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งและกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๑๙ เป็นตำแหน่งที่แยกจากกรรมการกลางอิสลามประจำจังหวัดที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับที่มา วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งเป็นการเฉพาะอย่างชัดเจน แม้จะพิจารณาว่าการเข้าสู่ตำแหน่งกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยต้องเป็นกรรมการอิสลามประจำจังหวัดและเป็นผู้แทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนั้นก่อน เมื่อตำแหน่งกรรมการอิสลามประจำจังหวัดครบวาระตามมาตรา ๒๕ ก็เป็นการพ้นจากตำแหน่งเฉพาะตำแหน่งกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเท่านั้น หากจะให้พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุครบวาระการดำรงตำแหน่งกรรมการอิสลามประจำจังหวัดอาจจะกระทบสิทธิในการดำรงตำแหน่งกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยตามกฎหมายและยังกระทบต่อพระบรมราชโองการฯ ด้วย กฎหมายจึงบัญญัติเรื่องการพ้นจากตำแหน่งไว้อย่างชัดเจนและไม่มีบทบัญญัติใดที่กำหนดให้กรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยต้องพ้นจากตำแหน่งเมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่งกรรมการอิสลามประจำ

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๙๐๑/๑๒๘๐ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

จังหวัด จึงต้องใช้บทบัญญัติตามมาตรา ๑๙ พิจารณาเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น กรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยที่มาจากกรรมการอิสลามประจำจังหวัด แม้ว่ากรรมการอิสลามประจำจังหวัดจะสิ้นสุดวาระการดำรงตำแหน่งแล้วก็ตาม ก็ยังคงดำรงตำแหน่งกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยอยู่ต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามมาตรา ๑๙ หรือตาย ลาออก หรือคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยมีมติให้พ้นจากตำแหน่งเพราะขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม แล้วแต่กรณี ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๐ ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยได้เสนอข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาอีก ๓ ประการคือ

๑. คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยมีจำนวน ๔๕ คน ประกอบด้วยจุฬาราชมนตรีเป็นประธานโดยตำแหน่ง ผู้แทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ๓๓ จังหวัด ๓๓ คน และผู้ได้รับคัดเลือกจากจุฬาราชมนตรีอีก ๑ ใน ๓ ของจำนวนผู้แทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ๑๑ คน ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ ครบวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี ในวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๙ และกฎหมายบัญญัติให้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ต่อไปได้จนกว่าจะมีกรรมการใหม่

๒. กรรมการอิสลามประจำจังหวัดได้รับการคัดเลือกเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ครบวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี ในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ เมื่อครบวาระแล้วไม่มีกฎหมายบัญญัติให้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ต่อไปจนกว่าจะมีกรรมการใหม่เหมือนเช่นกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย จึงไม่มีกรรมการอิสลามประจำจังหวัดอยู่ปฏิบัติหน้าที่ ต้องรอให้คัดเลือกกรรมการเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงจะมีกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปฏิบัติหน้าที่

๓. การขอหารือครั้งนี้มิได้เป็นความเห็นของคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย เป็นเพียงความเห็นของจุฬาราชมนตรีในฐานะประธานกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย

ในการนี้ กระทรวงมหาดไทยได้เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาว่า ถ้าเห็นว่าการกรรมการอิสลามประจำจังหวัดครบวาระการดำรงตำแหน่งแล้วทำให้สิ้นสุดการดำรงตำแหน่งกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยด้วยอาจเป็นปัญหาต่อเนื่องคือ คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยอาจไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เพราะขาดองค์ประกอบไม่มีผู้แทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดในคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย

กระทรวงมหาดไทยจึงขอหารือดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ในกรณีที่วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการอิสลามประจำจังหวัดซึ่งเป็นกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยสิ้นสุดก่อนวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยจะได้สิ้นสุดลงนั้น บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยซึ่งได้สิ้นสุดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนั้นจะยังคงดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยอยู่หรือไม่

ประเด็นที่สอง ถ้าบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยซึ่งได้สิ้นสุดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนั้นพ้นจากตำแหน่งกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย กระทรวงมหาดไทยต้องดำเนินการอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงมหาดไทย ประกอบกับได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมการปกครอง) แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า มาตรา ๑๖^๑ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย” ประกอบด้วยจุฬาราชมนตรีเป็นประธาน และกรรมการซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากกรรมการอิสลามประจำจังหวัดซึ่งเป็นผู้แทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด จังหวัดละหนึ่งคน และจากกรรมการอื่นซึ่งคัดเลือกโดยจุฬาราชมนตรีมีจำนวนหนึ่งในสามของจำนวนผู้แทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนั้น ในกรณีของกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยประเภทผู้แทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนี้ เมื่อกฎหมายบัญญัติให้แต่งตั้งจากกรรมการอิสลามประจำจังหวัด จึงต้องถือว่าการดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเป็นคุณสมบัติที่ทำให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ดังนั้น เมื่อวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสิ้นสุดลงก่อนวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยจะได้สิ้นสุดลง บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นผู้แทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนั้นย่อมขาดคุณสมบัติของการเป็นกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว

ประเด็นที่สอง เห็นว่า เมื่อกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากกรรมการอิสลามประจำจังหวัดซึ่งเป็นผู้แทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดได้สิ้นสุดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการอิสลามประจำจังหวัดและพ้นจากตำแหน่งกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยแล้ว กรณีดังกล่าวมิใช่กรณีการพ้นจากตำแหน่งตามวาระซึ่ง

^๑มาตรา ๑๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย” ประกอบด้วยจุฬาราชมนตรีเป็นประธาน และกรรมการซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากกรรมการอิสลามประจำจังหวัดซึ่งเป็นผู้แทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด จังหวัดละหนึ่งคน และจากกรรมการอื่นซึ่งคัดเลือกโดยจุฬาราชมนตรีมีจำนวนหนึ่งในสามของจำนวนผู้แทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ถ้ามีเศษให้ปัดทิ้ง

การคัดเลือกผู้แทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด และการคัดเลือกกรรมการอื่นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการด้วยตนเองเป็นรองประธานกรรมการ เลขานุการ และตำแหน่งอื่นตามความจำเป็น

บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๙^๒ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐ แต่เป็นการพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นใดนอกจากถึงคราวออกตามวาระตามมาตรา ๒๐^๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กระทรวงมหาดไทยจึงต้องดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้มีการคัดเลือกและดำเนินการแต่งตั้งกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยแทนตำแหน่งที่ว่างลง

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๔๘

^๒มาตรา ๑๙ กรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งหกปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

เมื่อกรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้มีการคัดเลือกเพื่อดำเนินการแต่งตั้งใหม่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันครบกำหนดตามวาระ ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการใหม่ ให้กรรมการนั้นปฏิบัติหน้าที่ไปก่อนจนกว่าจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการใหม่

^๓มาตรา ๒๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๙ กรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยมีมติให้พ้นจากตำแหน่งเพราะขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๗

ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากถึงคราวออกตามวาระ ให้มีการคัดเลือกและดำเนินการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่าง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งที่ว่างเหลือไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน จะไม่คัดเลือกกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้ กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศรายชื่อกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยที่พ้นจากตำแหน่งในราชกิจจานุเบกษา